

הלכות יום הכיפורים סימן תרכג תרכד

קדיש לאחר נעילה, וקצת מקומות נהגו לתקוע קדם קדיש:

תרכד סדר מוצאי יום הכיפורים, ובו ה' סעיפים:

א הר"ף וקרא"ש
טקא דרב, יומא פ"ו
ב ברכותא שם פ"א
ג רמב"ם פקדון כט
טהלכות שבת שאר
פוסקים ד מיקרא
דכ"י יתנון פסחים
י"ד ה שם בגמרא
ו ק"ל ב"ז ז ת"ב
חפניי פקדון כט
טהלכות שבת בשם
הרמב"ן

א (א) מתפללים תפלת ערבית, ואומר הבדלה ב'חונן הדעת': **ב** יצריך להוסיף מחל על הקדש (ב) גם ביציאתו, (ג) שימתינו מעט אחר יציאת הכוכבים: **ג** (ב) (ד) מבדילים על הכוס, ואין מברכים על (ג) הבשמים (ה) אפילו אם חל להיות בשבת: **ד** (ו) ימברכים על האור. "ואין מברכים (ז) במוצאי יום הכיפורים על האור שהוציאו (א) (ח) עתה מן האבנים." *וינוש אומרים שמברכים עליו (ט) מעמוד (ז) ראשון ואילף: ה' וישאל שהדליק מעובד-כוכבים, אין מברכים עליו במוצאי יום הכיפורים, אף-על-פי שבמוצאי-שבת מברכין עליו, (י) שאין מברכין במוצאי יום הכיפורים אלא על האור ששבת מבעוד יום

באר היטב

וט"ז, וכן עקר: (ג) עתה. אפילו חל בשבת, להורות שיום זה מקדש ששבת מן האור, מ"א: (ז) ראשון. פי' שהדליקו בו א' מאותו שלחבת, ע"ן סוף סעיף ה:

באר הלכה

* ויש אומרים שמברכין עליו מעמוד ראשון ואילף. הנה אף שראיתי לאיזה אחרונים שכתבו שבמקום הדחק יש לסמך על דעה זו ולברך במוצאי יום הכיפורים על נר שהדליקו מן האור של אבנים, דרך בעמוד ראשון אסור, לא העסקתי זה, והמגן אברהם כתב דין של סעיף ה סותר זה, דשם מוכח להדיא דנר השני שהדלק מאור שלא שבת אין לברך עליו, והעתיקו הגר"ז גם כן להחמיר, וכן כתב הגר"א דדין דסעיף ה סותר להיש' אומרים הנה, דדין דסעיף ה הוא נובע מהרמב"ן, והעתיקוהו כמה ראשונים, יש מהן שכתבו בשמו ויש מהן שכתבו כן בדעת עצמן להלכה. הלא הטק הפגרי-משנה והריטב"א ותלמידי-רבינו יונה (שהובא במ"א וקרא"ה בחדושי על הר"ף דברכות ומהר"ם חלא"ה בחדושי לפסחים, ודעת ה"ש אומרים נראה שהוא רק דעת יחידאי, לכן לא העסקתי דברי הפקליין בזה, ומה שהקל הרמ"א בהג"ה לקפה לברך על נר של בית-הכנסת ונר שהדליק מפניו ביחד (אף ונר של בית-הכנסת לברד חוששין, שהוא עשוי לכבוד, מפל מקום מתיירין בהתבקרן יחד עם נר אחר שהדליקו מפניו) ולא הוי כמברך על אור מן עצים ואבנים, ולכאורה ראינו מהו דעת רמ"א להקל בדעת ה"ש אומרים הנה, אבל באמת זה אינו, דשם הרבה ראשונים סבירא להו דיש לברך במוצאי-יום-כפור על נר של בית-הכנסת דהוא אינו נעשה לכבוד, ולכך על-כפיו יש להקל על נר אחר בהצטרף עמו, מה שאין כן להצטרף בו עם אור היצא מן אבנים אפשר דגם רמ"א מודה דאסור:

(ב) מבדילים. ומטר ברוחצה ובכלם קדם שיקביל, מ"א, ע"ש: (ג) הבשמים. ופ"ח כתב בשם מהר"ל ואבדוקהם ונש"ל ששקחל בשבת יש לברך על הבשמים ואין כאן ברכה לבטלה כיון שנהנה, מ"א

משנה ברורה

וכו'. ואחר שתקע, המנהג שאומרים השליח-צבור והקהל 'לשנה הבאה בירושלים':

א (א) מתפללין תפלת ערבית. ע"ן לעיל בסימן רצג"ט סעיף א ובמשנה ברורה שם: (ב) גם ביציאתו. ע"ן לעיל שם בסעיף ב ובמשנה ברורה ובאור הלכה שם: (ג) שימתינו מעט אחר יציאת הכוכבים. ותוך הזמן הזה אסור (ב) באכילה ורחיצה וסיכה וכו', אף אין שעור להחוספה, ועל-כ"ן פ"ן שמתפללים אחר יציאת הכוכבים, מתרים בכלם (ג) אף שיעדין לא הבדיל על הכוס, רק באכילה ושתיה אסורים עד אחר הבדלה, בין אם חל בחל ובין כשהחל בשבת: **ג** (ד) מבדילים. וכו'. ובמקומות שמתפללין בבית-הכנסת על הכוס במוצאי שבת ויום טוב, (א) גם עכשו יבדיל השליח-צבור, ויטעים מן הכוס לקט"ו, או (ד) אף לגדול, מי שהוא מתפ"ן לצאת בהבדלה זו: (ה) אפילו אם חל להיות בשבת.

שטעם הברכה (ה) כדי להשיב את הנפש מפני הנשמה יתרה שהלכה לה, ועכשו ביום הכיפורים לא היה בו נשמה יתרה מפני התענית. (י) אבל רבים מהאחרונים חולקין על זה וסבורין דכש"ן בשבת יש לברך על הבשמים, ואין כאן חשש ברכה לבטלה כיון

שנהנה, ומפל מקום אין להורות לצבור כן ולמחות בגדם במקום שנהגו בבית-הכנסת שלא לברך על הבשמים, רק לעצמו בביתו⁹⁶ יכול לברך [פמ"א]. אם חל בשבת (ו) אומרים 'יתנון לך'⁹⁷, ואין אומרים 'יהי נעם' יאתה קדוש' לפי שחג הסוכות חל באמצע השבוע:

ד (ו) מברכים על האור. לפי שפסקה הנאחו בו ביום, שפל היום לא היו יכולין להשתמש בו ועכשו התר לו⁹⁸: (ז) במוצאי יום הכיפורים על האור שהוציאו וכו'. והוא הדין כשהוציאו מן צצי גפרית [שקורין שוועפעלע"ף] וכל פי האי גונא. ומה שנסתנה יום הכיפורים משבת הוא, משום דטעם (ח) שמברכין על האור במוצאי-שבת, שאינו אלא לזכר שנקרא האור במוצאי-שבת, שאדם הראשון הקיש האבנים במוצאי-שבת זה בזה והוציא מהן אש, לכן מתר לברך על אש בזה משה הוציא והוא עתה, אבל במוצאי יום הכיפורים מה שמברכין על האור הוא להורות שיום זה היה קדוש מאשר ימים טובים ונאסר להכעיר בו אש, ועתה התר⁹⁹, והרי האש דבר-חדוש ומברכין עליו, וזה לא שנה אלא באור ששבת, ורצה לומר, שהיה בעולם ביום הכיפורים בשעת שביטה ופסקה הנאתה מפנה בו ביום ועכשו התר לו, (ח) שכן פ"ן באור זה שלא היה מעולם ביום הכיפורים¹⁰⁰; (ט) אכן אם חל יום הכיפורים במוצאי-שבת, מתר מדינא לברך במוצאי-שבת על אור זה, (י) אכן מנהג העולם להחמיר, (יא) ועל-כפיו נר האור ההוא בודאי יש להקל: (ח) עתה מן האבנים. לאפוקי אם הוציאו אמתול מן האבנים, בודאי מתר, כיון ששבת ביום הכיפורים: (ט) מעמוד ראשון ואילף. הינו שהדליקו נר אחד מאותו שלחבת, וטעמם, שגם זה נקרא אור ששבת ואינו אור הנקרא מחדש: ה' (י) שאין מברכין במוצאי יום הכיפורים וכו'. ומה דאנו מקלין בזה במוצאי-שבת, הוא מפני שהוא מברך על תוספות שלחבת של התר שנתוסף בנרו של ישראל (ולא על מקור האור ששאב מנרו של עכו"ם), ותוספות שלחבת זו לא היה מעולם ביום הכיפורים כי אם נולד עכשו, ודומה לאור היצא מן העצים

תרגום: 1 גפרורים.

שער הציור

(ב) משה אפרים: (ג) מגן אברהם וכו': (ד) מגן אברהם וכו': (ה) ק"ל-בו: (ו) ב"ח נבשם מהר"ל ואבדוקהם ומהר"ל ומגן אברהם וכו' והגר"ז ומשה אפרים ובגרי"שע וע"ן שם שכתב דאברהם ביום הכיפורים בודאי היה בו גס"ן נשמה יתרה שקשתל בשבת, ע"ש: (ז) אחרונים: (ח) פוסקים: (ט) הנה במגן אברהם סעיף קט"ן ז כתב: ומשמע דאפלו חל יום הכיפורים בשבת גס"ן אין לברך במוצאי על אור היצא מן אבנים; ואף שהעתיקוהו איזה אחרונים לא העסקתי, ובאמת אין שום משמעות בטור ושלחן ערוך כלל על זה, והמעצב בנר-כ"משה מוכח שם להפוך, ומה שלא העתיקו בשלחן ערוך אפטר משום דמלתא דפשיטא הוא להקל כיון שאז במוצאי-שבת נקרא האור, ומצאתי שכן כתב בפשיטות בתשובת מנחם צנוריה סימן יח, וחפשיי בראשונים ומצאתי כן בהדיא בחדושי ריטב"א על פסחים, ע"ש, אלא שחזירי גס"ן שנהגו להחמיר: (י) שם: (יא) פשוט, דבלאו הכי הלא יש כסעיר ד דעת היש-אומרים להקל, וכבי האי גונא בודאי אין להחמיר:

הלכות יום הכפורים סימן תרכד תרבה

ממש או על האור שהדלק ממנו, וכן נהגו להדליק מעששיות של בית-הכנסת. ומיהו, אפלו אם הדלק ביום הכפורים, אם הדלק בהתר כגון לחולה, יכולים לברך עליו: להגה יש אומרים להקביל (יא) על גר של בית-הכנסת (המגיד פ"ט ואבודרהם וא"ו), *ויש אומרים (יב) שאין להקביל עליו אלא מדליקין גר אחר ממנו, (יג) והנכון להקביל על שניהן ביחד, והנינו להדליק גר אחד מגר בית-הכנסת, ולא יקביל (יד) על גר עצמו של בית-הכנסת לחוד (מהרי"ו). ושא"ר דיני גר ענין לעיל סימן רצ"ח. ואוכלים ושמים כמוצאי יום-הכפורים (טו) דהני קצת יום טוב (טז) ומיהו וא"ו). יש מקמירים (טז) לעשות (ז) שני ימים יום-כפורים, (יז) ויש לזה הנהגה, ואין לנהוג בהקמרא זו טורם שכתב לחש שכתב לדידי סכנה (אור זרוע). מי שמתענה תענית חלום למקרת יום-כפור אין צריך להתענות כל ימיו (מנהגים). אין אומרים (י) תחנות (יח) ולא 'צו"ץ' (כ) מיום-כפור עד סכות. והמדהקדים (יט) מתחילים מיד כמוצאי-יום-כפור בעשיית הסכה כדי לצאת ממצנה אל מצנה (מהר"ל ומנהגים והג"מ פ"ב דברכות, מהרי"ו):

הלכות ספה

תרכה ובו סעיף אחד:

א *בספת השבו שקצת ימים וגו' (א) כי בסכות הושבתי את בני ישראל, הם ענני כבוד שהקים

א טו

באר היטב

הרבו בשבילן, מ"א, ע"ש שסמים שלא לעשות שני ימים יו"כ, דכשעושה יום שני יו"כ אי"כ מאתמול חו"י ע"כ ואסור להתענות ואי"כ הא"ך התענה וכו' סתרי אהוד ולכן אין לנהג כן, וכי"ש למנהגו שאין מתעניין בין יו"כ לסכות. והלקוטי פ"דס משמע שאין מתעניין בלילה כי אם ביום: (י) תחנות. ואין מתעניין בהם אפלו יאר: צייט, שהם ימי שמחה שהיו מחנכין בהם המוציא בימי שלמה, מהר"ל. ומקדשין הלכה במוצאי"כ, ענין סימן תכ"ו ס"ב. כיום שאחר יו"כ משיבמין לביהכ"מ, מנהגים:

(ה) שני ימים, וז"ל מהר"ל בהשוכה סימן ריב: העושים ב' ימים יו"כ אין משנין כלל התפלות, אף אם הם י' או מאה לא יתפללו רק התפלה של חל דמתי לא תהגדרו. וכתב המ"א: וז"ל דניחו ג"כ תפלין מה"ש, ע"כ, אף פייטים וסליחות יאמרו כרצונם וי"ג מידות בקורא בתורה. וכתב המ"א: מ"מ נ"ל דלא יאמרו אותם באמצע התפלה רק אחר י"ח, גם לא יקראו בתורה אפלו ויחל. כשחל יו"כ ביום ה' אסור להכין להם צרכי שבת בע"ש שהוא יי"כ שלהן, אף יאכלו עם האחרים שלא

באור הלכה

* ויש אומרים שאין להקביל עליו. ענין משנה ברורה. ונחלים ששכתה, מתר להדליק ממנו גר כמוצאי יום-הכפורים ויברך עליו [תרי"ו והובא במ"א]:

משנה ברורה

ואכנים דאסור כמוצאי יום-הכפורים לברך עליו. (יב) וענין במגן-אברהם, דלפי זה גם באור היוצא מן עצים ואכנים אין לברך אפלו על גר אחר שהדלק ממנו, רוצה לומר, (יג) שהדלק מבעוד יום וז"ל וזהו, (יד) ורעה ראשונה סביבא לה דנעשו להאי, ועדיף להקביל על זה מלהקביל על גר אחר שהדלק ממנו, דלא מקרי כל-כף אור ששבת כיון שלא היה ביום-הכפורים: (יג) והנכון להקביל על שניהן ביחד. רוצה לומר, שבוה בנדאי יוצא. והוא הדין אם היה לו גר אחד בביתו שהיה דלוק מבעוד יום, וידליק ממנו עוד אחד. ויברך על שניהן ביחד, כי על אותו גר שכתבתי לחוד גם-כן אינו קבאי לברך, דאפשר שהוא נעשה גם-כן רק לכבוד היום [ח"א]. ומן דרך-התיים משמע דיותר טוב שניח בביתו לכתחלה גר דלוק מערב-יום-כפור שיהיה דלוק עד מוצאי יום-הכפורים כדי לברך עליו, ויוצא בזה לכל הדעות כיון שהוא מניח לכתחלה בשביל זה: (יד) על גר של בית-הכנסת לחוד. ואם אי אפשר להקביל על שניהם, (טו) מוטב להקביל על גר אחר שהדלק ממנו לחוד מגר בית-הכנסת לחוד. (טז) ומכל מקום אם עבר וברך על גרות של בית-הכנסת בלבר או צריך לחזור ולברך על גר אחר, (יז) שהגרות שלנו עשוין גם להאי, שהרי מתפללין לאורן. אין מתעניין מיום-כפור עד סכות יום שמת בו אביו ואמו, שהם ימי שמחה¹⁴⁷, שהיו מתכנין בהן המוציא בימי שלמה. ביום שאחר יום-הכפורים משבימין לבית-הכנסת, כדי שלא יהא נראה חסד ושלום שאינו נקבעין לו רק בעת שאנו צריכים לבקש על דינו: (טז) דהני קצת יום-טוב. כדאייתא בפירוש, דבת קול יוצא כמוצאי יום-הכפורים ואומרת 'לך אכל בשמחה וגו'¹⁴⁸: (טז) לעשות שני ימים יום-כפור. משום ספקא דיומא. ומכל מקום לא יתפללו (יח) רק תפלה של חל ויניחו תפלין, אף פייטים וסליחות יוכלו לומר כרצונם, וגם זה לא יאמרו בתוף התפלה רק אחר שמונה-עשרה. גם לא יקראו בתורה אפלו ויחל. כשחל יום-הכפורים יום חמישי, אסורים אחרים להכין להם צרכי שבת בשבילן בערב-שבת, שהוא יום-כפור שלהן, אף יאכלו עם אחרים שלא הרבו בשבילן. (יט) יש אומרים דמי שעשה פן פעם אחת שני ימים אינו יכול לחזור, וצריך לעשות פן כל ימיו, דהני כמו קבל על עצמו כנדר: (יז) ויש לזה הנהגה. הנינו, אם נהתרס על זה ואינו רוצה לעשות כן, רשאי להתיר לעצמו בפניו שלשה על-ידי פתח ותרטה. ואם התנה כפרו שאין עושה פן רק שנה זו ואין מקבל על עצמו שיעשה פן בכל שנה, (כ) אין צריך תרטה. ומה שכתב שאין לנהג בהקמרא זו, כי באמת מדיאין אין לחש, דאנן בקיאיין דקביעא דרתיא ואין עושין פן רק משום מנהג שנהגו אבותינו, וביום-הכפורים (כא) לא נהגו אבותינו פן, אס-פן למה נהגו אנחנו: (יח) ולא 'צו"ץ' (כז). ולא (כז) פרוקים ולא 'שיר המעלות', אכל 'למנצח' ואל ארץ אפים' אומרים¹⁴⁹. ויש קומות שבערב סכות אין אומרים 'למנצח'¹⁵⁰, אכל 'אל ארץ אפים' אומרים: (יט) מתחילים¹⁵¹. וביום הסכות (כז) יעשה פלה, כמו שכתב בסיון תורה: א *כי בסכות הושבתי וכו', *וענני כבוד וכו'. ונדמא לזה פנות, כדי שנוכר נוראותיו ונפלאותיו. ואף על-פי שיצאנו ממצרים בחדש ניסן לא צנונו לעשות סכות באותו הזמן, לפי שהוא ימות הקנין ונדך כל אדם לעשות סכות לצל ולא היתה

שער הציצין

(יב) והעיקר מהרי"ו, וכן פתח הגר"א דסעיף זה סותר לדעת הש"א אומרים דסעיף ד: (יג) מגן-אברהם וכושי-שנך: (יד) לבושת-שנך: (טו) מגן-אברהם: (טז) הגר"ו: (יז) ובמשה-אפרים פתח דגרות של בתי-מודשות שעשוין ללמד אצלם והקבועים שם משתמשין בהם, יש לברך עליהם: (יח) מגן-אברהם ושו"א: (יט) דרכי-משה: (כ) מגן-אברהם ומשה-אפרים: (כא) כי רב הצבור אין יכולין להתענות ב' ימים ולא תהנו בזה לעשות שני ימים: (כב) סודר דרך-התיים בשם אליהו רבה: (כג) משה-אפרים: (כד) פריי-מגדים: (א) היינו צדקתך צדק. וצו"ץ הוא קיצור התיבות [רת] הראשונות שבג' הפסוקים — צדקתך וצדקתך צדקתך.

הַלְכוּת יוֹם הַכִּפּוּרִים סִימָן תּרַכְד תּרַכְה

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק יב]

יום אחר על כך שהתענה בשבת, כתב לעיל (סי' רפח ס"ק ט) שגם בימים אלו יכול להתענות תענית לתעניתו.

וּמְבָאָר קְסִימָן רצ"ח שְׁאִין מְכַרְכֵין עַל זֶה¹⁴.

ואם התענה בימים אלו תענית חלום, כתב לעיל (שם) שלא צריך להתענות יום אחר על כך שהתענה בהם.

14) ומטעם זה, כתב לעיל (סי' רחצ ס"ק ל) שבזמנינו אין מברכין כלל במוצאי שבת על נר של בית הכנסת, והיינו הנרות שדולקים לפני העמוד של הש"ץ, כיון שנעשו רק לכבוד, שהרי מדליקים אותם גם ביום אף על פי שאז אין צריך אור.

ואם חלם חלום ביום הכיפורים ורוצה להתענות על כך, כתב המטה אפרים (סי' תרכה ס"ב) שאין לו להתענות באלו הימים, אלא יתענה יום אחד אחריו חג הסוכות.

וּנְר שְׁעֻשֵׁי גַם לְכַבֵּד וְגַם לְהַאִיר, כְּתַב בְּבִיהִ"ל לְעִיל (שם ס"א ד"ה נר בית הכנסת) בשם הפמ"ג (א"א ס"ק טז) שאין לברך עליו, וכתב בביה"ל שיש בזה מחלוקת הראשונים.

[משנ"ב ס"ק יט]

וְאוֹמְרֵת "לֶךְ אֶכֶל בְּשֶׁמֶתָה וְגו'"¹⁸.

18) ובמוצאי יום כיפור שחל בשבת, האם מחוייב בסעודה מדין סעודת מלוה מלכה לנפקא מינה, כתב בספר שבת שבתן (סע' קנג) לאדם חולה שלא צם ביום כיפור ואינו תאב לאכול במוצאי יום כיפור, האם מצוה עליו לאכול מלוה מלכה, וכן שבסעודת מלוה מלכה כתב במשנ"ב לעיל (סי' ש ס"ק א) שיש לאכול פת, הורה הגרי"ש אלישיב (תורת המועדים ס"ק ג) שיש לאכול סעודת מלוה מלכה. מאידך, בשו"ת תשובות והנהגות (ח"ה סי' קפד) כתב שאין אז חיוב לאכול סעודת מלוה מלכה.

וְאִם הַדְּלִיק בְּתַחֲלִיל לְכַבֵּד וּלְבַסּוֹף מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ לְהַאִיר, הַסְּתַפֵּק בְּבִיהִ"ל (שם) אִם אִפְשָׁר לְבָרֵךְ עֲלָיו, וְנִשְׁאָר בְּצִ"ע, וְסִיּוּם שֶׁלֹּכֵן טוֹב שִׁיכְבָּה אֶת הַנֵּר וְיַחֲזֹר וְיִדְלִיקוּ.

וְנִרְתָּ נִשְׁמָה, דְּהֵיִינוּ שְׁהוֹדַלְקָ לִזְכֹּר נִשְׁמַת הַנִּפְטָר, כְּתַב בְּמִשְׁנ"ב (שם) שאין לברך עליהם.

[משנ"ב ס"ק יג]

שְׁבִנָּה בְּנִדְאֵי יוֹצֵא¹⁵ וכו', וְדִלִיק מִמֶּנָּה עוֹד אֶתְדַר¹⁶.

15) ובטעם הדבר ביאר בשו"ת אגרות משה (א"יח ח"ד סי' קכב), שֶׁנֶּר שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת הוּא נֵר שֶׁשֶׁבֶת מֵעֵרֵב יוֹם כִּיפּוּר רַק שִׁישׁ בּוֹ חִסְרוֹן שֶׁלֹּא נִעְשָׂה לְהַאִיר, וְלֹכֵן כְּשֶׁלֹּקְחִים מִמֶּנּוּ לְנֵר שְׁעֻשֵׁי לְהַאִיר יֵשׁ כַּאֲן מֵעֵלָה שֶׁהֵנֵר שְׁעֻשֵׁי לְהַאִיר הוּא מִנֵּר שֶׁשֶׁבֶת.

[משנ"ב ס"ק יח]

וְאֵל אֶרְךְ אֶפְיִם אוֹמְרִים¹⁹ וכו', אֵין אוֹמְרִים לְמִנְצָח²⁰.

19) ויהי רצון וגו' שאומרים בימי שני וחמישי לאחר קריאת התורה, כתב לעיל (סי' תכט ס"ק ח וסי' תרב ס"ק ד) שאין אומרים אותו בימים שאין אומרים בהם תחנון.

16) וכן כשיש לו רק אש על הכירים שהודלקה מערב יום כיפור או רק נר נשמה, הורה הגרי"ש אלישיב (אשרי האיש ח"ג פכ"א אות בט) שיכול להדליק מהם ולברך. ונאפשר שכוונתו שיברך על שניהם וכמו בנר של בית הכנסת.

20) אמנם, לעיל (סי' קלא ס"ק לה) נתם ש"א-ל ארך אפים וילמנצח דינם שווה.

[משנ"ב ס"ק יט]

מִתְחִילִים²¹.

[משנ"ב ס"ק יד]

שְׁהֵם יְמֵי שְׁמֶתָה¹⁷.

21) וראה להלן (סי' תרכה) ובמשנ"ב שם (סי' ב), ומה שכתבנו בזה.

17) ואם התענה תענית חלום בשבת, שהדין הוא שצריך להתענות